

## Beslut

---

efter tillsyn av den fristående grund-  
och gymnasieskolan Sofiaängens skola i  
Stockholms kommun

Sofiaängens Behandlingsenhet AB  
Bergsunds strand 43 A  
117 38 Stockholm

## Tillsyn i fristående grund- och gymnasieskolan Sofiaängens skola

Fristående grundskola årskurserna 7-9

Fristående gymnasieskola årskurserna 1-3

### Helhetsbedömning och beslut

---

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. I stället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Sofiaängens skola skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Fem elever gjorde de nationella proven för årskurs 9, tre av eleverna gick i årskurs 9 och två av eleverna Individuella programmet. Samtliga uppnådde minst Godkänt i svenska, matematik och engelska. Inga elever i gymnasiet deltog i de nationella proven läsåret 2008/09 men samtliga elever hade minst Godkänt i de ämneskurser som de har haft undervisning i. Första läsåret sattes fem betyg men läsåret 2008/09 sattes 28 betyg.

Skolans rektor är drivande och tar ett helhetsansvar för skolans verksamhet. Rektor och samtlig personal har lång erfarenhet av att arbeta med elever i behov av särskilt stöd, de flesta av lärarna har dock inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver på gymnasienivå. Skolan har ett kvalitetsarbete där mycket utvärdering och analys av kunskaper och färdigheter sker muntligen med eleven och i samverkan med all undervisande personal samt personal från behandlingsenheten. Dock behöver skolans kvalitetsredovisning förbättras så att redovisning sker av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen.

Eleverna uppger att de känner sig trygga, trivs på skolan och alla är hänsynsfulla mot varandra. Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling och bedömer att planen behöver utvecklas vad gäller kartläggning, analys och eventuella åtgärder samt elevernas medverkan i planens framttagande.

Varje elev har en individuellt anpassad skolgång med särskilt stöd utifrån sina behov men skolans individuella utvecklingsplaner för elever i grundskolan behöver utvecklas. Även åtgärdsprogrammen för samtliga elever på skolan behöver utvecklas vad det gäller kopplingen till de nationella kursmålen.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att Sofiaängens skola i huvudsak förmedlar en utbildning som till art och nivå väsentligen motsvarar de kunskaper och färdigheter som det offentliga skolväsendet ska förmedla.

#### **Skolinspektionen har i tillsynen av Sofiaängens skola identifierat följande brister som ska åtgärdas**

- Skolans elever deltar inte i gymnasieskolans nationella prov (2 kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, SKOLFS 2010:43).
- Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte författningens krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (14 kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barn och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte förordningens krav (1 a kap. 5 a §, 2 kap. 7 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet).
- Skolans lärare har i vissa fall inte utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver (9 kap. 8 § skollagen).

Tillsyn i Sofiaängens skola  
Dnr 44-2010:535  
2010-04-27  
3 (3)

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-3.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 27 juli 2010.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Kjell Gyllenswärd och undervisningsrådet Anna Rydin.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager  
Enhetschef

Lena Rostock  
Utredare

**Kopia:**

Stockholms kommun

**Bilagor:**

- |          |                                                                 |
|----------|-----------------------------------------------------------------|
| Bilaga 1 | Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan                  |
| Bilaga 2 | Tillsynsprotokoll och bedömningar för Sofiaängens grundskola    |
| Bilaga 3 | Tillsynsprotokoll och bedömningar för Sofiaängens gymnasieskola |

## Allmänt om tillsynen

---

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2010. Skolinspektionen besökte Sofiaskolan den 9 mars 2010.

Huvudmannen för Sofiaängens skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn)).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Sofiaängens skola, dels den information som samlats in under besöket. I fristående Sofiaängens skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Företrädare för huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

## Beskrivning av skolan

**Tabell 1.** Antal elever på Sofiaängens skola

| Sofiaängens skola        | Antal elever |
|--------------------------|--------------|
| Fristående grundskola    | 5            |
| Fristående gymnasieskola | 16           |

Källa: Skolans uppgifter mars 2010.

Skolverket godkände Sofiaängens skola årskurserna 7-9 i Stockholms kommun som en fristående grundskola genom beslut den 26 oktober 2005 (Dnr 43-2005:1013). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Skolverket beslutade den 25 oktober 2007 (Dnr 44-2007:1132) att den fristående gymnasieskolan Sofiaängens skola har rätt till bidrag för Samhällsvetenskaplig utbildning, samhällsvetenskaplig inriktning.

Skolans inriktning är allmän.

Huvudman för skolan är Sofiaängens behandlingsenhet AB med organisationsnummer 556598-0942.

Verksamheten vid Sofiaängens skola startade läsåret 2007/08 och omfattar grundskola årskurserna 7-9 och gymnasieskola årskurserna 1-3, Samhällsvetenskaplig utbildning. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94 och läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94.

Skolan hade vid tillsynstillfället 21 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Stockholms kommun men skolan har också elever från ett antal kranskommuner.

Majoriteten av eleverna som går på skolan är också inskrivna på Sofiaängens behandlingsenhet för någon form av psykosociala svårigheter. Behandlingsenheten har plats för 16 ungdomar och de resterande platserna är öppna för andra elever som behöver stöd.

På skolan finns en rektor som ansvarar för både grundskolan och gymnasieskolan och som undervisar 60 procent.

Skolan delar lokaler med Sofiaängens Behandlingsenhet på Södermalm. I lokalerna finns större och mindre rum för gruppundervisning, individuell undervisning eller enskilda studier samt matsal, rastrum, musikrum och egen utegård.

## **Tillsynsprotokoll för Sofiaängens grundskola**

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

### **Måluppfyllelse och resultat**

Kunskaper

☐

### **Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**

Fokus på skolans uppdrag

☐

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☐

### **Skolans lärandemiljö**

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

### **Enskild elevs rätt**

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Avgifter

☐

Rektors beslutsfattande

☐

Huvudmannaskap och tillstånd

☐

Stabilitet

☐

## **Bedömningar och motiveringar**

---

**Huvudområde:** Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

**Bristområde:** Lärarnas bedömning och utvärdering

**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolan måste upprätta individuella utvecklingsplaner som uppfyller författningens krav.

**Författningsstöd:**

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet, 7 kap. 2 § grundskoleförordningen.

**Motivering:**

Skolan upprättar underlag för utvecklingssamtal i de ämnen som eleven har undervisning i men individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som relateras till läroplan och kursplaner saknas. Dessa ska upprättas för samtliga ämnen som eleven får undervisning i, så att skolans insatser tydligt framgår hur eleven ska nå målen för årskurs 9 med utgångspunkt i de nationella målen. Se Skolverkets allmänna råd Den individuella utvecklingsplanen.

**Huvudområde:** Skolans lärandemiljö

**Bristområde:** Trygghet och studiero

**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolans plan för arbetet mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

**Författningsstöd:**

14 a kap. 8 § skollagen. Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

**Motivering:**

Sofiaängens skola har en Likabehandlingsplan och en Trygghetsplan. Dessa båda dokument stödjer varandra och har ett liknande program för åtgärder mot kränkande behandling men där Likabehandlingsplanen utgår från den lagstiftning som fanns före den 1 januari 2009. Planen innehåller inga verksamhets-specifika åtgärder utifrån en aktuell kartläggning av nuläget på skolan. Eleverna känner till planen men har inte varit med i framtagandet.

**Huvudområde:** Enskild elevs rätt

**Bristområde:** Särskilt stöd

**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdsprogram inte uppfyller förordningens krav.

**Författningsstöd:**

1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom Skolområdet. 9 kap. 2 § skollagen.

**Motivering:**

Samtliga elever har behov av särskilt stöd och har åtgärdsprogram. All undervisning är anpassad efter respektive elevs förutsättningar och behov och den största delen av undervisningen sker i form av enskild undervisning. Av de upprättade åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är de flesta åtgärderna av social karaktär (behandlingsmål). Av dokumenten framgår inte tydligt vilka behov eleven har kopplat till läroplanens och kursplanernas mål samt hur åtgärderna ska utvärderas och följas upp.

## **Tillsynsprotokoll för Sofiaängens gymnasieskola**

---

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

### **Måluppfyllelse och resultat**

Kunskaper

☐

### **Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**

Fokus på skolans uppdrag

☒

Lärarnas bedömning och utvärdering

☒

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☐

### **Skolans lärandemiljö**

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☒

### **Enskild elevs rätt**

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Avgifter

☐

Rektors beslutsfattande

☐

Huvudmannaskap och tillstånd

☐

Stabilitet

☐

## **Bedömningar och motiveringar**

---

**Huvudområde:** Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

**Bristområde:** Fokus på skolans uppdrag

**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att de flesta av skolans lärare inte har utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver på gymnasienivå.

**Författningsstöd:**

9 kap. 8 § skollagen.

**Motivering:**

De flesta av lärarna på Sofiaängens skola har inte pedagogisk högskoleutbildning för den undervisning de ska bedriva.

**Bristområde:** Lärarnas bedömning och utvärdering

**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolan måste delta i de nationella kursproven.

**Författningsstöd:**

9 kap. 13 § skollagen. 2 kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet. SKOLFS 2009:43.

**Motivering:**

Sofiaängens skola har inte deltagit i de nationella kursproven läsåret 2008/09 utifrån en bedömning av Sofiaängens behandlingsenhet att det inte gagnade dessa elever utan tvärtom blev en extra psykisk belastning. Härmed saknar skolan ett instrument för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen.

**Huvudområde:** Skolans lärandemiljö

**Bristområde:** Trygghet och studiero

**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolans plan för arbetet mot kränkande behandling inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

**Författningsstöd:**

14 a kap. 8 § skollagen. Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

**Motivering:**

Sofiaängens skola har en Likabehandlingsplan och en Trygghetsplan. Dessa båda dokument stödjer varandra och har ett liknande program för åtgärder mot kränkande behandling men där Likabehandlingsplanen utgår från den lagstiftning som fanns före den 1 januari 2009. Planen innehåller heller inga verksamhetsspecifika åtgärder utifrån en aktuell kartläggning av nuläget på skolan. Eleverna känner till planen men har inte varit med i framtagandet.

**Huvudområde:** Enskild elevs rätt

**Bristområde:** Särskilt stöd

**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdsprogram inte uppfyller förordningens krav.

**Författningsstöd:**

2 kap. 7 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet.

**Motivering:**

Samtliga elever har behov av särskilt stöd och har åtgärdsprogram. All undervisning är anpassad efter respektive elevs förutsättningar och behov och den största delen av undervisningen sker i form av enskild undervisning. Av de upprättade åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av är de flesta åtgärder av social karaktär (behandlingsmål). Av dokumenten framgår inte tydligt vilka behov eleven har kopplat till läroplanens och kursplanernas mål samt hur åtgärder ska utvärderas och följas upp.

---